

דף יט.

עין משפט א.

יו"ד סימן שה פעיף יג.

יג. טז. מי שפדה בנו בתוך ל' יום, אם אמר לו "מעכשיו" אין בנו פדוי^י, אבל אם אמר לו לאחר ל' יום יהיה פדוי הרי זה בנו פדוי^ז אע"פ שאין המעות קיימים לאחר ל'.

הגה: וי"א דאם אין המעות קיימים^ח או שהחזירן לאב תוך ל', אפי' בדיעבד אין בנו פדוי, וטוב להחמיר ולחזור ולפדותו^ט.

יד. יז. מי שהוא ספק אם הוא חייב בפדיון, פטור. שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

יו"ד סימן שטו פעיף א

יא. א. ספק בכור אין הבעלים צריכים ליתנו לכהן^י אלא ישהנו עד שיפול בו מום ויאכלנו, ואסור בגיזה ועבודה^ב.

ואם תקף אותו הכהן ממנו אין מוציאין^ל אותו מידו.

ו. אפי' המעות עדיין בעין כיון שנפדה בתוך ל' יום שעדיין לאו בר חיובא, ש"ך ס"ק י"ח, מרש"י וא"כ מה שנתן לו מתנה בעלמא היא.

ז. כתב הט"ז בס"ק י"ד דאין להקשות מדוע בסעיף י"א אם חל יום ל"א להיות בשבת, אין פודין אותו בשבת ומדוע לא יתן לו המעות ביום ששי ויאמר לו שיהיה פדוי בהם לאחר ל' יום, ותירץ בת"ה דא"א לעשות אז סעודה וברכת הפדיון, ומהרש"ל כתב דבאמת יעשה כן ביום ששי, אבל העולם נהגו כת"ה.

ח. ולא דומה לקידושין בריש סי' מ' באהע"ז דמקודשת אפי' נתאכלו המעות ששם בידו לקדשה מעכשיו, אבל כאן אין בידו לפדותו מעכשיו, מגמ' בכורות מ"ט ע"א, ועיין בש"ך בס"ק י"ט ובמש"כ.

ט. בלא ברכה, ט"ז ס"ק ט"ו דספק ברכות להקל.

אם פדה ביום הל' בסתם ולא אמר לו מעכשיו ולא לאחר ל' יום, פסק הרש"ל דאם המעות עדיין בעין ביד הכהן הוא פדוי, ומדברי מהרא"י אף בסתם הוי כאומר לאחר ל' ובנו פדוי, וגם הש"ך השיג על המהרש"ל.

י. ממשנה בכורות דף י"ז ע"ב.

כ. מברייתא ב"מ דף ו' ע"ב.

ל. רמב"ם בפ"ה מבכורות ממימרא דרב המנונא בב"מ ו' ע"ב, אע"ג דדחי לה שם בגמ' סבר הרמב"ם דההיא דחיה בעלמא היא ולא קיי"ל כוותיה, דאחרי שהכהן תפסו הפך הישראל למוציא מחבירו ועליו הראיה.

הגה: וי"א דמוציאין אותו מידו^ז, וכן הלכתא. ואפי' אם נתן אותו הישראל לכהן בטעות שהיה סבור שצריך לתת אותו לכהן, ואח"כ נודע לו שאינו צריך, הכהן צריך להחזיר לו.

יו"ד סימן שיח סעיף א

א. רחל שלא בכרה וילדה שני זכרים כאחד, א"א שלא קדם אחד והכהן נוטל הכחוש שבניהם^ב והשני הרי הוא ספק^ב ויאכל לבעלים במומו.

מת אחד מהן, אין לכהן כלום והנותר יאכל לבעלים במומו.

יו"ד סימן שכא סעיף י

יג. ישראל שיש לו ספק פטר חמור יפריש עליו טלה להפקיע איסורו, ומעכב הטלה אצלו^ע.

הגה: לא רצה לפדותו ולא לתת אותו לכהן, מכהו בקופיץ בעורפו עד שימות ויקברנו.

מ. דעת הרא"ש, ועיין בגאון במה שהאריך מאוד במחלוקתם, וסיים שנראה כדעת הרמב"ם עיקר.

וטעמו של הרא"ש דמוציאין מידו כיון שעכ"פ חזקה דטובת הנאה ליתנו הישראל למי שירצה הרי זה בחזקתו, והכהן לעולם הוא נקרא המוציא מיד הישראל, וע"כ מוציאין מידו ש"ך בס"ק ג'.

והט"ז בס"ק א' כתב הטעם הואיל ומתחילה לא בא ליד הכהן בהיתר והוא עצמו היה לו ספק בשעת תפיסה ע"כ מוציאין מידו, לדעת הרא"ש.

נ. ממשנה בכורות י"ז ע"א.

ס. והטור הוסיף דיאכל לבעלים וחייב במתנות כהונה, והטעם שהכהן אומר לו ממ"נ אם בכור הוא תנהו לי ואם לאו תן לי מתנות כהונה, וכן בכל אותם שאמרו ספק ויאכל במומו לבעלים שנותנים מתנות כהונה. ט"ז ס"ק א'. והש"ך כתב דדעת הרמב"ם דפטור ממתנות כהונה כיון שחליפיו ביד כהן כי הרי הכהן נוטל הכחוש. ועוד כתב הש"ך דמה שנטל הכהן הכחוש מספק, אסור בגיזה ועבודה ויאכל במומו.

ע. דהמוציא מחבירו עליו הראיה.

עין משפט ב.

יו"ד סימן שטו סעיף א

א. ספק בכור אין הבעלים צריכים ליתנו לכהן ^פ אלא ישהנו עד שיפול בו מום ויאכלנו, ואסור בגיזה ועבודה ^צ.

ואם תקף אותו הכהן ממנו אין מוציאין ^ק אותו מידו.

הגה: וי"א דמוציאין אותו מידו ^ר, וכן הלכתא. ואפי' אם נתן אותו הישראל לכהן בטעות שהיה סבור שצריך לתת אותו לכהן, ואח"כ נודע לו שאינו צריך, הכהן צריך להחזיר לו.

פ. ממשנה בכורות דף י"ז ע"ב.

צ. מברייתא ב"מ דף ו' ע"ב.

ק. רמב"ם בפ"ה מבכורות ממימרא דרב המנונא בב"מ ו' ע"ב, אע"ג דדחי לה שם בגמ' סבר הרמב"ם דההיא דחיה בעלמא היא ולא קיי"ל כוותיה, דאחרי שהכהן תפסו הפך הישראל למוציא מחבירו ועליו הראיה.

ר. דעת הרא"ש, ועיין בגאון במה שהאריך מאוד במחלוקתם, וסיים שנראה כדעת הרמב"ם עיקר.

וטעמו של הרא"ש דמוציאין מידו כיון שעכ"פ חזקה דטובת הנאה ליתנו הישראל למי שירצה הרי זה בחזקתו, והכהן לעולם הוא נקרא המוציא מיד הישראל, וע"כ מוציאין מידו. ש"ך בס"ק ג'.

והט"ז בס"ק א' כתב הטעם הואיל ומתחילה לא בא ליד הכהן בהיתר והוא עצמו היה לו ספק בשעת תפיסה ע"כ מוציאין מידו, לדעת הרא"ש.